

De Standaard

Dit artikel is exclusief voor abonnees, maar we bieden het u gratis aan.

OPINIE MISDADEN TEGEN DE MENSHEID

Geen vrede in Israël zonder rechtvaardigheid

Luca Ferro

Postdoctoraal onderzoeker internationaal recht (UGent).

Woensdag 26 mei 2021 om 3.25 uur

Kan het Internationaal Strafhof wel een belangrijke rol spelen in het conflict tussen Israël en Palestina, vraagt Luca Ferro zich af. Zijn bevoegdheid is in elk geval omstreden.

<p>Palestijnen bekijken de verwoestingen na Israëlische luchtaanvallen in Jabaliya op de noordelijke Gazastrook op 20 mei.
epa</p>

Palestijnen bekijken de verwoestingen na Israëlische luchtaanvallen in Jabaliya op de noordelijke Gazastrook op 20 mei. © epa

Israël heeft vorige week in de Gazastrook meerdere appartementsgebouwen met de grond gelijkgemaakt, onder meer de kantoren van de mediakanalen AP News en Al Jazeera. De gebouwen zouden ook onderdak geboden hebben aan Hamas-strijders, die ze voor militaire doeleinden zouden gebruiken. Volgens de Israël's dienden de - Palestijnse burgers die er woonden als menselijk schild. De - Gazastrook is een van de dichtst bevolkte regio's ter wereld. Daardoor is het uiterst moeilijk om in een gewapend conflict burgers en strijders van elkaar te onderscheiden, nochtans een kardinale regel van het internationale oorlogsrecht.

Omgekeerd waren de Palestijnse raketaanvallen op Israëlische steden als Sderot en Tel Aviv evenmin uitsluitend op militaire doelwitten gericht – hoewel de grote meerderheid werd onderschept door het Israëlische raketafweersysteem.

Fatou Bensouda, de aftredende openbaar aanklager van het Internationaal Strafhof in Den Haag, waarschuwde de strijdende partijen dat er al een onderzoek in Palestina loopt. Het gaat terug tot het vorige conflict in Gaza, in 2014, maar het werd pas officieel geopend in maart. Bij de uitbraak van de recente onlusten beloofde (<https://twitter.com/IntlCrimCourt/status/1392364652504522753>) ze al het bewijsmateriaal te verzamelen voor een mogelijke strafvervolg in de toekomst.

Het is onduidelijk of Palestina de
bevoegdheid om strafrechterlijk te
vervolgen heeft overgedragen. Een
bevoegdheid die het niet bezit, kan het niet
afstaan aan het Hof

Voor Bensouda het onderzoek kon openen, moest ze een netelige kwestie uitklaren. Kan het Internationaal Strafhof rechtsmacht uitoefenen over feiten op Palestijns grondgebied? Het Hof kan maar oordelen in een strafdossier als het de nodige bevoegdheid heeft. Die bevoegdheid krijgt het in de regel pas als een staat de rechtsmacht van het Strafhof aanvaardt.

De rechtsmacht aanvaarden betekent dat het Hof kan optreden als een internationale misdaad (genocide, misdaden tegen de mensheid, oorlogsmisdaden) plaatsvindt op het grondgebied van een land of gepleegd wordt door een van zijn onderdanen. Bovendien moeten de nationale rechtbanken het dossier niet zelf tot een goed einde kunnen of willen brengen.

Israël erkent de rechtsmacht van Den Haag niet, Palestina deed dat wel in 2015 na een procedure waartegen alleen Canada bezwaar maakte. Sindsdien vallen misdaden gepleegd in Palestina of door Palestijnen onder de bevoegdheid van het Hof. Dat werd bevestigd door de rechters van het Internationaal Strafhof in een uitspraak (https://www.icc-cpi.int/CourtRecords/CR2021_01165.PDF) op 5 februari 2021.

Apartheidsbewind

Als de recente acties van het Israëlische leger gekwalificeerd worden als oorlogsmisdaden, dan zou je Israëlische bevelhebbers en zelfs premier Benjamin Netanyahu voor het Hof kunnen brengen. Daar zal de gebruikelijke immuniteit van hoge ambtsdragers niet gelden. Ook het algemeen beleid van Israël in bezet Palestina, recentelijk nog door de mensenrechtenorganisaties B'Tselem (https://www.btselem.org/publications/fulltext/202101_this_is_apartheid) en Human Rights Watch (<https://www.hrw.org/report/2021/04/27/threshold-crossed/israeli-authorities-and-crimes-apartheid-and-persecution>) bestempeld als een apartheidsbewind (een misdaad tegen de mensheid), komt dan in het vizier van de aanklagers.

Maar de rechtsmacht van het Hof is een tweesnijdend zwaard. Ook misdaden begaan door Palestijnen vallen binnen zijn bevoegdheid. En dus bevinden Hamas-militanten zich in de toekomst misschien op hetzelfde vliegtuig naar Schiphol en verder richting Den Haag, om zich te verantwoorden voor de duizenden, ongeleide raketaanvallen op drukbevolkte Israëlische steden.

Geen rechtvaardige rechter

Ik maak me zorgen over de al te hoge verwachtingen die het Internationaal Strafhof misschien niet kan inlossen. Er hoort een kanttekening bij de uitspraak van het Hof in februari, toen het bevestigde te kunnen optreden in Palestina. Het is niet duidelijk of de Palestijnse autoriteiten de bevoegdheid om strafrechtelijk te vervolgen geldig hebben overgedragen aan het Hof. In de Oslo II-akkoorden (<https://www.un.org/unispal/document/auto-insert-185434/>) tussen Israël en Palestina van 1995, en een belangrijke annex (<https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/eed216406b50bf6485256ce10072f637/bb2b59417609ec948525> OpenDocument), kwamen de partijen overeen dat rechtsmacht over

misdrijven begaan door Israël's in Palestina alleen toekomt aan de Israëlische autoriteiten. Een bevoegdheid die Palestina zelf niet bezit, kan het niet afstaan aan het Hof.

Zo zou het Hof, in het beste geval, alleen mogen oordelen over gruweldaden begaan door een van beide partijen in het aanslepende conflict. Daarmee is zijn rol als rechtvaardige rechter meteen onmogelijk. Het Hof was zich ten volle bewust van die hete aardappel, maar schoof hem zonder verpinken door naar een latere fase. Mocht iemand zich in deze zaak ooit moeten verdedigen voor het Hof, dan weten zijn advocaten waar te beginnen.

Geen spatje twijfel

Over deze juridische controverse bestaat bovendien nog geen internationale consensus. De uitspraak van het Strafhof werd aangenomen bij een meerderheid van twee tegen een van de oordelende rechters. De laatste pende er al een vlamme en afwijkende opinie (https://www.icc-cpi.int/RelatedRecords/CR2021_01167.PDF) over neer.

Daarenboven hadden de rechters tevoren advies ingewonnen van 42 amici curiae, vrienden van het Hof: staten, internationale organisaties en academici. Een nipte meerderheid van hen adviseerde ook om géén rechtsmacht uit te oefenen in Palestina, maar toch volgde het Hof bij meerderheid de minderheidsvisie.

De hopeloze verdeeldheid onder experts hangt als een zwaard van Damocles boven het verdere verloop van deze zaak. Het belooft weinig goeds voor het opnemen van een sleutelrol door het Internationaal Strafhof in het zoeken naar een oplossing voor dit decennialange conflict.

Het staat buiten kijf dat internationale misdaden die het geweten van de mensheid hevig schokken (http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=1998071762&table_name=wet) vervolgd moeten worden – waar, wanneer en wie ze ook pleegt. Het Internationaal Strafhof is daarvoor de plek bij uitstek, aangezien het kan en mag oordelen, en bestraffen zonder onderscheid op basis van een officiële functie of de daarbij horende immuniteit.

Om de mogelijke uitspraak in zo'n zwaarwichtige rechtszaak algemeen te laten aanvaarden, moet de procedure op onberispelijke wijze verlopen. Over de voorafgaande voorwaarden mag geen spatje twijfel bestaan. Dat is nu al niet meer het geval. Er blijven slechts twee opties over om de zaak alsnog recht te trekken: Israël kan zelf beslissen om de rechtsmacht van het Hof te aanvaarden of de VN-Veiligheidsraad legt de tussenkomst van het Internationaal Strafhof verplichtend op aan alle partijen.

Tussen Israël en Palestina kan er geen vrede zijn zonder rechtvaardigheid. In ieder geval denkt de nieuwe openbaar aanklager, de ervaren Britse topadvocaat Karim Khan, beter twee keer na voor hij op de ingeslagen weg verder gaat.

Liever altijd onbeperkte toegang tot onze journalistiek?
Profiteer nu van dit uitzonderlijke aanbod!

Ontdek
het
aanbod
>

(https://aboshop.standaard.be/actie/opvolgingporeus1euro?utm_campaign=paywall&utm_source=standaard&utm_medium=site&utm_platform=web&utm_term=stickyfooter&utm_content=default&utm_artid=dmf20210525_97750744)

Verschenen op woensdag 26 mei 2021

LEES MEER

GISTEREN | Wie beroemd is, spreekt zich niet zomaar uit over Israël en Palestina

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20210525_94673523)

GISTEREN | En ondanks alles ...

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20210524_97765662)

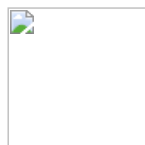
22/05/2021 | Vergissing

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20210520_95935148)

20/05/2021 | Regering blokt import conflict Midden-Oosten af

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20210519_98358854)

20/05/2021 | Beste witte Belgen, wat in Gaza gebeurt, gaat ook over jullie

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20210519_98354907)

Reageer zelf: Luca Ferro, Gent

Sluit

Nog **1000** tekens over

Verstuur

woensdag 26 mei 2021 door Frank R.:

Zijn de raketten afgeschoten uit Gaza oorlogsmisdaden? Het is niet bewezen dat ze op burgerdoelen zijn gericht. Immers, het zijn primitieve wapens die vaak naast een doelwit terecht komen; in tegenstelling tot de Israëlische wapens die supergesofisticeerd zijn en waarmee inderdaad één specifieke persoon kan getroffen worden. Bovendien mengen Israëlische militairen zich tussen de bevolking; de meisjes en jongens van de Tsahal lopen bewapend rond bvb in de winkelstraten van Tel-Aviv en op het strand.

Aanraden - 0 Stemmen Reageer Verwittig moderator

woensdag 26 mei 2021 door Gerd D.:

Het is al even onbewezen dat de raketten van Hamas uitsluitend op militaire doelen zijn gericht. In feite worden ze lukraak afgeschoten in de hoop iets te treffen. Wat echter zeker deze keer zeer duidelijk was is dat de Israëlische regering doelbewust de Palestijnse bevolking in en buiten Jeruzalem geprovoceerd heeft in de hoop dat dit soort reacties zou volgen zodat er voldoende aanleiding was om weer zoveel mogelijk in Gaza plat te gaan gooien. Want de krachtverhoudingen zijn zoals u schrijft uiterst ongelijk. En Hamas is wat het is en dient in feite de Palestijnse belangen niet. In die zin was ingaan op de provocaties dwaas en onverantwoordelijk tegenover de potentiële slachtoffers die er inderdaad gemaakt zijn. Wat uiteraard Israël niet vrijpleit. Anderzijds zou er wellicht zonder deze acties ook weer niet de minste aandacht geweest zijn voor wat Netanyahu en zijn haviken voor de zoveelste keer in Oost Jeruzalem aan het uitspoken waren. Het is om er moedeloos van te worden.

Aanraden - 0 Stemmen Reageer Verwittig moderator

woensdag 26 mei 2021 door Rudy F.:

Bovenstaande illustreert een belangrijk probleem van de tendens, de aanmaning zelfs om beleid of beslissingen te laten informeren door het advies van experts. In casu de bevoegdheid van een niet-territoriaal gerechtshof t.o.v. een specifiek conflict, maar de vaststelling dat dit heikel is, geldt nagenoeg algemeen. Met uitzondering van de effecten van natuurwetten, en dan nog gelimiteerd tot de 1e of 2e graad, is de kans dat experts unaniem zijn zowat 0. Teksten zijn interpreteerbaar en al helemaal wanneer ze vertaald worden zijn. Het relatieve gewicht van parameters is vaak een kwestie van inschatting. En die inschatting zelf is gelieerd aan persoonlijkheid, aan overtuiging, aan le sentiment du moment, aan... Of gewoon aan de manier waarop de vraag geformuleerd is... Hoewel ik zelf pleitbezorger ben voor nadrukkelijke aandacht voor objectiviteit en voor het ontwikkelen van STEM vaardigheden, maak ik me geen illusies. De persoonlijkheid van de persoon heeft steeds zijn invloed.

Aanraden - 3 Stemmen Reageer Verwittig moderator

Lees de volledige
krant ☐

(<https://markup.standaard.be/extra/static/checkapp/index.html>)